

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏
အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေ

**MÓNGZØNG DVCÌCÈRÌÒ LÚNKVNG
KUPGARLVM DVRA**

(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ် ၈။)

(2015 Nóng, Móngngòem Lutdō Dvrá røzèr: 8)

၁၃၇၆ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း ၇ ရက်

1376nøng, Dvbóng shvlashvr 7 ni

(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ ရက်)

(2015 Nóng, Vmáng 24 ni)

HÒMÀ

Tvyō	Mvtú	Mvr
1	1 TUT Bòng ǹng Kàciq pón nò dvtānwe	1
2	2 TUT Tvnū Mv̄nggári	3
3	3 TUT Móngzøng Dvcicèrìò Lúnk̀ng ǹng Lúnp̀nrì	4
4	4 TUT Wunjí Ràl̀ng poq vr̄ngwe ǹng Móngngòm Wunjí b̀nlì shvr̄we	7
5	5 TUT Wunjí Ràl̀ngò Pāwān ǹng Wálúnk̀ngri	9
6	6 TUT Móngzøng Dvcirìò Lúnk̀ng Kupgar Roqrimwe	13
7	7 TUT Vgámwe Mvtúri	17
8	8 TUT Mvrà D̄vmri	17
9	9 TUT Angdangdang	18

မာတိကာ
အကြောင်းအရာ

စဉ်	မာတိကာ အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	အခန်း(၁) အမည်နှင့်အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်	၁
၂။	အခန်း(၂) ရည်ရွယ်ချက်များ	၃
၃။	အခန်း(၃) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ရပိုင်ခွင့်များ	၄
၄။	အခန်း(၄) ဝန်ကြီးဌာနဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ခန့်အပ်ခြင်း	၇
၅။	အခန်း(၅) ဝန်ကြီးဌာန၏တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များ	၉
၆။	အခန်း(၆) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း	၁၃
၇။	အခန်း(၇) တားမြစ်ချက်များ	၁၇
၈။	အခန်း(၈) ပြစ်ဒဏ်များ	၁၇
၉။	အခန်း(၉) အထွေထွေ	၁၈

**MÓNGZØNG DVCÌCÈRÌÒ LÚNKÝNG
KUPGARLÝM DVRÁ
(2015 Nóng, Móngngòm Lutdō Dvrá røzèr: 8)
1376nøng, Dvbóng shvlashvr 7 ni
(2015 Nóng, Vmáng 24 ni)**

Móngngòm Lutdōí Dvrá yālòng sèng shvdō:ngie.

1 TUT

Bøng nøng Kàciq pòn nò dvtānwe

1. Dvrá yālòng sèng móngzøng dvcìcèrìò lúnkýng kupgarlým dvrá, wa tó ràe.
2. Dvrá yalòng taq vbáwe lèngpvnggram kàrì sèng dvtanshaq dø ídèngwa kàciq tvnū ràe.

(A) Móngzøng dvcìcèrì wawe nø: Móngngòm Dàni Myanmar Móng svng vdè móng mvdøng dvdu:tnò nò yvngmà-dvt vè ráiwe dvcìrì sèng wāe. Wēkà taq móngbashà wáshì lú:nòrì nøng zaqlè móngbashàrì nø mà-bá.

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး
ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေ
(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ် ၈။)
၁၃၇၆ ခုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၇ ရက်
(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ ရက်)

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သည် ဤဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။

အခန်း (၁)
အမည်နှင့် အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်

၁။ ဤဥပဒေကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး
ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေဟု ခေါ်တွင်စေရမည်။

၂။ ဤဥပဒေတွင်ပါရှိသောအောက်ပါစကားရပ်များသည်
ဖော်ပြပါအတိုင်း အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်စေရမည်-

(က) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဆိုသည်မှာ ပြည်ထောင်စု
သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ကိုပင်ရင်းနိုင်ငံအဖြစ်
သတ်မှတ်၍ စဉ်ဆက်မပြတ် နေထိုင်ခဲ့ကြသော
လူမျိုးများကိုဆိုသည်။ ယင်းစကားရပ်တွင် နိုင်ငံသား
ပြုခွင့်ရသူများနှင့် ဧည့်နိုင်ငံသားများ မပါဝင်။

- (B) Wunjí rǎlǜng wawe nø: dvrá yalòng taq
vrǝngshìwe Móngngòm Vsúyaq Móngzøng
dvcìcèrì nǜng singwe Wunjí Rǎlǜng sǜng
wāe.
- (C) Móngngòm Wunjí wawe nø: Puqhāng Dvrá
dø tiqdvchá Móngdàn Dànií móngngòm lutdō
nønt vráwe taqkèní poqò nè bǝnlì shvrìowe
móngzøng dvcìcèrì nǜng singwe Wunjí
Rǎlǜng Móngngòm Wunjí sǜng wāe.
- (D) Móngwálmè mø-íni Móngwál Wunjí Rǎlǜng
wawe nø: Puqhang Dvrá vl dō tiqdvchá
móngdàn Dànií singvngwe Móngwálmè mø-
íni Móngwál Wunjí lutdō nønt vráwe taqkèní
móngzøng dvcìcèrì ràwe bǝnlìrì wáalǝm rvt
poqò nè bǝnlì shvrìowe Wunjí Rǎlǜng sǜng
wāe.
- (E) Móngwálmè mø-íni Móngwál Wunjí wawe
nø: Puqhang Dvrá v̄l dō tiqdvchá Móngdàn
Dànií sīngvngwe Móngwálmè mø-íni
Móngwál Lutdō nønt vráwe taqkèní poqò nè
bǝnlì shvrìowe Móngwálmè mø-íni Móngwál
móngzøng dvcìcèrì ó singwe Wunjí Rǎlǜng
sǜng wāe.

- (ခ) ဝန်ကြီးဌာန ဆိုသည်မှာ ဤဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းသည့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနကို ဆိုသည်။
- (ဂ) ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဆိုသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးအပ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးကို ဆိုသည်။
- (ဃ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာန ဆိုသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရန် ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးအပ်သော ဝန်ကြီးဌာနကို ဆိုသည်။
- (င) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ဆိုသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်း တာဝန်ပေးအပ်သော တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန၏ ဝန်ကြီးကို ဆိုသည်။

- (F) Móngzøngcèrì dāng wawe nø: móngzøngcèrìò kà, kàru, nímzì b̄nyā, tónglaqyà, tónglvmàng ǹng noqk̀vmshì dāng, mvshól zaqshøpri, m̀ngzøll̀vm dāng, puqhāng dvrá taq vbáwe lúnk̀vngrì lúnl̀vm dāngri vbá nò s̀vngzà lvpát v́hāngl̀vm dāngri s̀ng wāe.

2 TUT

Tvnū M̄vnggàrì

3. Dvrá yalòngò tvnū m̄vnggàrì nø l̀vngp̄vnggrāmò dō íe:
- (A) Móngzøng dvcìcèrì shvngbeí nø rìnvrá dō móngbashàcè lúnk̀vng lúnl̀vm dvpvt,
- (B) Móngzøngcèrì shvdaq vr̀vm vráweí døngmanwe m̀ngngòm nønt taqkèní dvcìqlvpát tiqdø vzòm nò v̀ll̀vm dvpvt,
- (C) Móngzøng dvcìcèrìò kà, kàru, nímzì b̄nyā, tónglaqyà, tónglvmàng, dvcì mvsh̀lvpvrá ǹng mvshól zaqshøpri s̀ng roqgarl̀vm ǹng v́hāng vlúnl̀vm dvpvt,

(စ) တိုင်းရင်းသားရေးရာဆိုသည်မှာ တိုင်းရင်းသားတို့၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ သမိုင်းအမွေအနှစ်၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများရရှိရေးတို့ အပါအဝင် လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စသည့်ကိစ္စရပ်များကို ဆိုသည်။

အခန်း (၂)

ရည်ရွယ်ချက်များ

၃။ ဤဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်-

- (က) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအားလုံး တန်းတူညီမျှသော နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများ ရရှိစေရန်၊
- (ခ) တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုဖြင့် စစ်မှန်သောပြည်ထောင်စုစိတ်ဓါတ် အခြေခံ၍ ထာဝစဉ်အတူတကွ လက်တွဲနေထိုင်ကြစေရန်၊
- (ဂ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ စကား၊စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း၊အမျိုးသားရေး လက္ခဏာနှင့်သမိုင်းအမွေအနှစ်တို့ကိုထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန်နှင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်၊

- (D) Móngzøng dvcìcèrì shvdaq vrám vrálám, vpó gōngálám ǹng tūb̀m d̀vb̀ngkelámri té v̀llám d̀vpvt,
- (E) Vháng vlún dangtaq vcipwe móngzøng dvcìcèrìò paqzí dāng, shiqshàn dāng, wūlaq dāng, dvgū tvrà vtoq vtiplám dāngri vbá dō s̀vngzà wūlaq dāngri vhanglám d̀vpvt
- (F) Puqhāng Dvrá taq vbáwe lúnkángri s̀vng móngzøng dvcìcèrì gògōm dō lúnlám d̀vpvt íe.

3 TUT

Móngzøng Dvcìcèrìò Lúnkáng ǹng Lúnp̀nrì

4. Móngzøng dvcìcèrì nø Móngdàn rvkupshì dāng, dvrái nókēlám dāng ǹvng m̀vrìng wāmà m̀ngzòllám dāng, móngbāshàrìò vjàng laqyà vjú d̀vpvt g̀vlshìwe Dvràrì ǹng mà-tøp kvtkèní nø:

- (ဃ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုး အချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ် ရေး၊ ချစ်ကြည်လေးစားရေးနှင့် ရိုင်းပင်းကူညီရေး တို့ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရန်၊
- (င) တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု နည်းပါးနေသည့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ၏ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး စသည်တို့ ပါဝင်သော လူမှုစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်၊
- (စ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အပြည့်အဝ ရရှိစေရန်။

အခန်း (၃)

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ရပိုင်ခွင့်များ

၄။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေး၊ ပြည်သူ တို့၏ ကိုယ်ကျင့်တရားအကျိုးငှာ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဥပဒေ များနှင့်မဆန့်ကျင်လျှင်-

- (A) Vdèpòn kà, kàru, nímzì b̄nya, tónglaqyà, tónglvmàng ǹng noqk̀mshì dāngri kaq shvngshvngwa b̀nlì wá lúnshìe.
- (B) Vdèpòn kà, karurì svng m̀ngdàn paqzì dang tóngdvr̀rì ǹng mà-t̀p d̀ shvngøntl̀m ǹng c̀nshil̀m vkáng v̄le.
- (C) Vdèpòn tónglaqyà, tónglvmàng k̀nì wáshìwe bóyk̀ngri ǹng mà-nád̀mr̄ íwe bóyk̀ng angri s̀ng shvngshvngwa washil̀m vkáng v̄le.
- (D) Vdèpòn kàru ǹng nímzì b̄nyārì kaq lpat zìdvng yēr ǹ v́áng vlún d̀ m̀n shvl̀l̀m vkáng ǹng tónglaqyà b̀nlirì ǹng s̀ng ǹ shvngshvngwa g̀ndvt̀pwe wàl̀m vkáng v̄le.
- (E) B̄nya coqcv̀n vkáng, cì vcíshil̀m vkáng, b̀nlì z̄mshì lúnl̀m vkáng ǹng wulaq b̀nlirì taq r̀nvr̀ lúnk̀ng v̄le.
- (F) Vdèpònò vd̀mcì paqzìrì mà-m̀l mà-m̀ngl̀m dvpvt roqrimwe, vpùn v́ángwe ǹng zìdvng hàngwe wàl̀m vk̀ng v̄le.

- (က) မိမိတို့၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာသာသနာ တို့ကို လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။
- (ခ) မိမိတို့၏စကား၊ စာပေတို့ကို နိုင်ငံတော်၏ပညာရေး မူဝါဒကို ထိခိုက်မှု မရှိစေဘဲ သင်ကြားခွင့်နှင့် သင်ယူ ခွင့်ရှိသည်။
- (ဂ) မိမိတို့၏ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးတမ်းအရ ဆောင်ရွက် သောအခမ်းအနားများနှင့် နေ့ထူးနေ့မြတ်များကို လွတ်လပ်စွာ ကျင်းပခွင့်ရှိသည်။
- (ဃ) မိမိတို့၏စာပေနှင့်အနုပညာတို့ကို ခေတ်မီတိုးတက် စေရန် တီထွင်ကြံဆဖော်ထုတ်ခွင့်နှင့် ယဉ်ကျေးမှု ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လွတ်လပ်စွာ သုတေသနပြု ဖော်ထုတ်ခွင့်ရှိသည်။
- (င) ပညာသင်ကြားခွင့်၊ ဆေးကုသခွင့်၊ အလုပ်အကိုင် ရပိုင်ခွင့်နှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများတွင် တန်းတူ ညီမျှသော အခွင့်အရေးများ ရပိုင်ခွင့်ရှိသည်။
- (စ) မိမိတို့၏ ရိုးရာတိုင်းရင်းဆေးပညာများ တိမ်ကော ပပျောက်မှု မရှိစေရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။

- (G) Vdèp̀v̀nò dāri zaqshøpri svng roqgar vsōngshil̀vm vkāng v̄le.
- (H) Puqhāng Dvrá taq dvmvtshì gōrō v̄l nìnø sīng̀v̀ngwe Móngwálmè mø-íni Móngwál ǹng vdè Øpgōmshì vkānglún rvdoq dvrágō dāngtaq vdèp̀v̀nò kōnmvngri vbálvm rvt tvnūngshì lúne.
- (I) Dvráciqcè (H) dø tiqdvchá, sīng̀v̀ngwe Móngwálmè mø-íni Móngwál ǹng vdè Øpgōmshì vkānglún rvdoq dvrágō dāngtaq kōnmvng vbá lúnwe móngzøng dvcì í kvtkení nø, we Móngwálmè mø-íni Móngwál nvng vdè Øpshøshì vkānglún rvdoq øpkvng dangtaqø mvdøng ku, wē móngzøng dvcìrì dāng s̀ng wáa lúnlvm dvpvt sīng̀v̀ngwe móngzøng dvcì kōnmvngri vbálvm vkāng zí ràe.
- (J) Vdèò móngzøngcèrì mvshøl mvyāngri kaq vpùn vjānglvm vkāng ǹng zaqshøp zaqnāngri s̀ng Dvrá v̄l dø rvdā nò roqgarlvm vkāng v̄le.

- (ဆ) မိမိတို့၏ ရှေးဟောင်း အမွေအနှစ်များကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခွင့်ရှိသည်။
- (ဇ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်သတ်မှတ်သော လူဦးရေ ရှိပါက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု ဥပဒေပြု ရေးတွင် မိမိတို့ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။
- (ဈ) ပုဒ်မခွဲ (ဇ) အရ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု ဥပဒေပြုရေးတွင် ကိုယ်စားလှယ် ပါဝင်ခွင့် ရရှိသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးဖြစ်လျှင် ထိုတိုင်း ဒေသကြီးသို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ် ခွင့်ရ စီရင်စု အုပ်ချုပ်ရေးတွင် အဓိကအားဖြင့် ထိုတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာကို ဆောင်ရွက် နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုး ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်ခွင့်ပြုရမည်။
- (ည) မိမိတို့ တိုင်းရင်းသားများ၏ သမိုင်းဖြစ်စဉ်များကို ထုတ်ဖော်ခွင့်နှင့် အမွေအနှစ်များကို ဥပဒေနှင့်အညီ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခွင့် ရှိရမည်။

4 TUT

**Wunjí Ràl̀v̀ng poq vr̀v̀ngwe ǹv̀ng M̀ngng̀m Wunjí
b̀v̀nlì shvr̀we**

5. M̀ngz̀ng dvc̀c̀r̀iò rvgaq taq v̀h̀ng vl̀nl̀m b̀v̀nl̀r̀i, rvm̀anz̀ngm̀r̀i, wulaq bvǹl̀r̀i, ng̀v̀nì dvp̀è zaqsh̀p vp̀ǹ l̀v̀ngl̀m b̀v̀nl̀r̀i dang wàl̀m í l̀ng ǹǹø rvm̀anz̀ng mvt̀ b̀v̀nl̀r̀i ǹv̀ng sing d̀ s̀ng̀v̀ngwe d̀ngp̀v̀ng m̀ngz̀ngc̀r̀i svng k̀mz̀p ǹø t̀pwa vz̀v̀ngkaq p̀nawe, shá dvz̀r̀we wa ǹø vr̀sh̀i ràe.
6. M̀ngd̀n D̀ni ǹø m̀ngz̀ng dvc̀c̀r̀i ó singwe bvǹl̀r̀i dang t̀p̀t̀pwa tv̀ǹng l̀nl̀m dvp̀t M̀ngz̀ng dvc̀c̀r̀i dang singwe Wunjí Ràl̀v̀ng svng m̀ngng̀m lutd̀ø ǹnt vr̀awéi poq ràe.
7. M̀ngd̀n D̀ni ǹø:
  - (A) M̀ngng̀m m̀ngz̀ng dvc̀c̀r̀i d̀ng M̀ngng̀m Wunjí wa ǹø rvc̀ng b̀v̀nlì shvr̀l̀m rvt lutd̀ø k̀nmv̀ngr̀i taqk̀nì í ǹg̀ø, lutd̀ø k̀nmv̀ng m̀-ír̀i taqk̀nì í ǹg̀ø Puqh̀ng Dvr̀ciq 232, dvr̀ciqè (A) taq vb̀awe dvmvtshaq àngzidv̀ng r̀nk̀èò s̀r̀i wàsh̀i mv̀ǹø vs̀ng kaq rvc̀ng ǹø, wer̀i b̀ng shìpan svng M̀ngng̀m Lutd̀ø kaq dvt̀ǹ ǹø ǹnt vr̀l̀ng l̀u ràe.

အခန်း (၄)

ဝန်ကြီးဌာနဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးခန့်အပ်ခြင်း

၅။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ဒေသအတွင်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရေးလုပ်ငန်းများ၊ စီမံကိန်းကြီးများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ သဘာဝသယံဇာတထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းလုပ်ငန်းများအကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက စီမံကိန်းအကြောင်း အရာများကို သက်ဆိုင်ရာ ဌာနတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအား ပြည့်စုံတိကျစွာ ကြိုတင်ချပြ အသိပေး၍ ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

၆။ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ကိစ္စရပ်များကို အလေးထားဆောင်ရွက်နိုင်ရန် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးရေးရာဝန်ကြီးဌာနကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။

၇။ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည်-

- (က) ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ရေးရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရန် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များထဲကဖြစ်စေ၊ လွှတ် တော် ကိုယ်စားလှယ်မဟုတ်သူများထဲက ဖြစ်စေ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၃၂၊ ပုဒ်မခွဲ(က)ပါ အရည်အချင်း သတ်မှတ်ချက်နှင့် ပြည့်စုံသော သင့်လျော်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ်၍ ယင်း၏ အမည်စာရင်းကို ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းလျက် သဘောတူညီချက် ရယူရမည်။

(B) Móngngòm Wunjí s̀ng b̀nli shv̀rl̀m rvt
 móngngòm lutd̀ ǹnt vr̀l̀ng mv-vl kvtkení
 ǹ, wegó tvl̀ b̀ng shipansh̀vr tiqkvtr̀
 dvt̀nl̀m vk̀ng v̀le.

(C) Móngngòm lutd̀ò ǹnt vr̀ b̀gó svng
 Móngngòm Wunjí z̀ng ǹ pawan zí r̀e.

8. Móngngòm Wunjí ǹ Móngd̀n D̀ni s̀ng p̀ẁn
 k̀m r̀e. Móngngòm Wunjíò vỳ rvg̀n ǹ àngẁ
 íd̀ngwa Móngd̀n D̀niò vỳ rvg̀n d̀ í r̀e.

(ခ) ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ် တာဝန်ပေးရန် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက် မရရှိပါက ယင်းပုဂ္ဂိုလ်အစား အမည်စာရင်းသစ်ကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ ထပ်မံတင်သွင်းခွင့် ရှိသည်။

(ဂ) ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက် ရရှိပြီးသည့် ပုဂ္ဂိုလ်အား ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ် တာဝန်ပေးရမည်။

၈။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် နိုင်ငံတော်သမ္မတအား တာဝန် ခံရမည်။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ ရာထူးသက်တမ်းသည် သာမန် အားဖြင့် နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ ရာထူးသက်တမ်းအတိုင်း ဖြစ် သည်။

5 TUT

Wunjí Ràl̀ngò Pāwān ǹng Wálúnk̀ngri

9. Wunjí Ràl̀ngò Pāwān ǹng Wálúnk̀ngri nò l̀ngp̄ngrāmò d̄ ie:
- (A) Dvrá yal̀ng taq vbáwe tvnū mvnggári svng wá dvgōml̀m dvpvt cv́ntóng (policy) ǹng b̀nli tvyōri vr̀ngwe;
- (B) Puqhang Dvrá ǹng Dvrá yal̀ng taq vbáwe m̀ngzøng dvcìrìò lúnk̀ngri svng Dvrákàru ó vbóng d̄ k̄tk̄m lúnvl̀m dvpvt roqgārāwe;
- (C) M̀ngzøng dvcìrìò kà, kàru, nímzi b̀nyā, t̀nglaqyà, t̀nglvm̀ngri kaq roqrimshil̀m ǹng v́háng vl̀nl̀m dvpvt tvnūngshìwe, mvshól mvyāng ǹng dārìò zaqshøpri svng g̀nlá nò dvtānl̀m ǹng roqgarl̀m dāng tvǹngwe;

အခန်း (၅)

ဝန်ကြီးဌာန၏ တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ

၉။ ဝန်ကြီးဌာန၏တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်သည်-

- (က) ဤဥပဒေပါ ရည်ရွယ်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် မူဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ခြင်း၊
- (ခ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ဤဥပဒေပါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးများကို ဥပဒေနှင့်အညီ အပြည့်အဝ ရရှိခံစားနိုင်ရေးအတွက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊
- (ဂ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းတို့ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သမိုင်းနှင့် ရှေးဟောင်း အမွေအနှစ်တို့ကို စူးစမ်းရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး အတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

- (D) Móngzøng dvcìrì shvdaq nøngnøng vrálv̄m dang, shóngnøntní vpókēlv̄m dang ǹng tub̀m dvbvngkēlv̄m dangrì lvluq lōng d̄ b̀nlì pūngwe;
- (E) Vháng vlúnlv̄m taq vcipwe móngzøngcèrìò s̀ngzà lvpat vhanglv̄m dvpvt paqzì dāng, shiqshàn dāng, wulaq dāng ǹng dvgū tvrà vtoqvtiplv̄m dāngrì d̄ íwe dāng vr̀m taq vhanglv̄m rvt wáālv̄m;
- (F) Móngzøng dvcìcèrìò tiqdvci ǹng tiqdvci, m̄-íni móngzøng dvcìcèrì shvdaq í ǹḡ, dvgá noqkvmshìrì svng í ǹḡ vt̄p vnāwe mv-vl d̄ vdè shóngshì kà, kàru, tónglaqyà, noqshì sāsvnā ǹng tónglv̄màngrì s̀ng tvnúngāwe;
- (G) Móngzøngcèrìò lúnk̀ng kaq Dvrákàru ǹng vch̄p d̄ rākèò h̄q kupgāralv̄m;
- (H) Móngzøngcè shvdaq m̄-íni Móngzøngcèrìò dvh̄etaq b̀nbungwe vzī vr̀ng írì ǹng s̀ng d̄ muqh̄m shvr̀m shvrà nè dvc̄pmawe;

- (ဃ) တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ ချစ်ကြည် လေးစားရေးနှင့် ရိုင်းပင်းကူညီရေးတို့ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- (င) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု နည်းပါးသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုး များ၏ လူမှုဘဝ မြင့်မားရေးအတွက် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးစီးပွားရေးနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး စသည့်လုပ်ငန်းရပ်များ ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- (စ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုး တစ်မျိုးနှင့် တစ်မျိုး သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး အချင်းချင်းကို လည်းကောင်း၊ အခြားဘာသာ သာသနာကိုလည်းကောင်း ထိခိုက် နစ်နာမှု မရှိစေဘဲ မိမိ ချစ်ခင်မြတ်နိုးသည့် စကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာသာသနာ နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းများကို လွတ်လပ်စွာ ဆောင် ရွက်ခြင်း၊
- (ဆ) တိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးကို ဥပဒေနှင့်အညီ ထိရောက်စွာ အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊
- (ဇ) တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအကြားဖြစ်ပွားသည့် အငြင်းပွားမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် ဖြေရှင်းခြင်း၊

- (I) Móngzøng dvcicèrìò dāng vrøm taq vhang vlúnlým dø íwe mvtúri nving sing nè gúndvtøp bvnlíri wáawe;
- (J) Gørø mv-luq nè vmvnglým dø íwe nvng sīng nè singvngwe Vsúyaq Ràlvng, Vsúyaq Mvdòri nvng vrāshì nè wàlvým;
- (K) Dvrá yaløng taq vbáwe mvtúri nving sing nè singvngwe Vsúyaq ràlvng, Vsúyaq mvdòri nving vrāshì nè wàlvým;
- (L) Móngngøm Vsúyaq Mvdò kení í nìgø, Dvrá tiqløngløng rvt í nìgø tvlēvtwe móngzøngcèrì ó sīngwe bvnli døngjári kaq wàlvým.
10. Wunjí ràlvng nø ràwe móngzøng dvcicèrì ó sīngwe bvnlíri wa mvdòri kaq móngngøm vsuyaq mvdòø nønt vráweí poq nè bvnli wàlvým;

(ဈ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်
စေမည့် ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သုတေသန
လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ည) လူနည်းစုဖြစ်သော၊ ကွယ်ပျောက်လုနီးပါး ဖြစ်နေ
သော တိုင်းရင်းသား မျိုးနွယ်စုများ၏ စကား၊ စာပေ၊
အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းတို့ကို
ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့်
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ဋ) ဤဥပဒေပါကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်ရာ
အစိုးရဌာန၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်း
ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ဌ) ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ကဖြစ်စေ၊ ဥပဒေတစ်ရပ်
ရပ်အရဖြစ်စေ ပေးအပ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုး
ရေးရာ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၁၀။ ဝန်ကြီးဌာနသည်လိုအပ်သည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ
ရေးရာ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရ
အဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ရမည်။

11. Wunjí rǎlǎng nò rǎwe mǒngzǒngcèrì ó singwe bǎnlǐrì kaq rǎkèò dǒ wá lúnlǐm rvt rà nìnø Gomidi nǎng bǎnlǐ wā mvdòrì sǎng sǎngǎngwe dvgá Mǒngngòm Wunjí Rǎlǎngri ó vrāshì nò poqshì lúne; werì poqshì bǒ kvǐt bǎnlǐ dǒngjǎrì kaqsǎng tiqkvǐnǐ dvmvt ràe.
12. Mǒngwǎlmè mǒ-íni mǒngwǎl wunjí rǎlǎngí nǒ angò lǎngpvngø rǎwe singǎng mǒngzǒng dvcìcèrì dāng mǒngtvmūcè mvdòrì kaq singǎngwe mǒngwǎlmè mǒ-íni mǒngwǎl vsúyaqò nǒnt vrǎlǒngí poqā ràe.
13. Mǒngwǎlmè mǒ-íni Mǒngwǎl Wunjí rǎlǎng nò singǎngwe mǒngzǒngcèrìò bǎnlǐrì kaq kǒngtǒp wáa lúnlǐm rvt mǒngwǎlmè mǒ-íni mǒngwǎl vsuyaqò lǎnggongpò shipan taq nǒng vrǎm sūn nò dǎbáa ràe.

၁၁။ ဝန်ကြီးဌာနသည် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ကိစ္စရပ်များကို ထိရောက်အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်ပါက ကော်မတီနှင့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များကို သက်ဆိုင်ရာ အခြား ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ညှိနှိုင်း၍ ဖွဲ့စည်းနိုင်ပြီး ယင်းတို့ ကိုဖွဲ့စည်းပါက လုပ်ငန်းတာဝန်များကို တစ်ပါတည်းသတ်မှတ် ပေးရမည်။

၁၂။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာနသည် ယင်း၏ လက်အောက်တွင် လိုအပ်သည့် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးကို သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၃။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် ဝန်ကြီးဌာနသည် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားရေးရာကိစ္စရပ်များကို အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၏ ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းတွင် နှစ်စဉ် ထည့်သွင်း ရေးဆွဲရမည်။

6 TUT

Móngzøng Dvcìrìò Lúnkíng Kupgar Roqrimwe

14. Móngzøng dvcìcèrì nø, vdè móngzøng dvcìrìò lúnkíng sòmwe vl rā nìnø kupgarwe wāā lúnlým dvpvt singvngwe móngwálmè mø-ini móngwál vsuyaq mvdò kaq shún lúnshìe.
15. Singvngwe móngwálmè mø-íni móngwál vsuyaq mvdòí nø Dvráciq 14 kũ, dvtankà svng lúnshì bø kvv móngzøng dvcìcèrìò lúnkíng sòmwe mv-vllým rvt ràwe kupgar roqrimwe wá lúnlým dvpvt;
- (A) Singvngwe móngwálmè mø-íni móngwál móngzøng dvcì dāng Wunjí kaq pawan shvrī ràe.
- (B) Dvráciqcè (A) kukèní pāwan aptvlēwe mv-vl kvvkení nø vdu vbóngwe móngwálmè mø-íni móngngòm mvdò mvrvm Wunjí tiqqó svng pawān shvrī ràe.

အခန်း (၆)

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏အခွင့်အရေး ကာကွယ်
စောင့်ရှောက်ခြင်း

၁၄။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် မိမိတို့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နှစ်နာဆုံးရှုံးပါက ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ရရှိနိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ထံ တင်ပြနိုင်သည်။

၁၅။ သက်ဆိုင်ရာတိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၁၄ အရ တင်ပြချက်ကို လက်ခံရရှိသည့်အခါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နှစ်နာဆုံးရှုံးမှု မရှိစေရေးအတွက် လိုအပ်သည့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးရန်-

(က) သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာဝန်ကြီးအား တာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) အရ တာဝန်ပေးအပ်နိုင်ခြင်း မရှိပါက သင့်လျော်သည့် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးတစ်ဦးဦးအား တာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

16. Dvráciq 15 k̄u pawan aptvlēshaq Wunjí n̄ø:

- (A) Vdè sv̀ng b̀v̀nlì pawan shvr̄īwe mvtú ǹv̀ng
sing n̄ø m̀óngz̀øng dvcìrìò lúnk̀v̀ng s̀ómwe
mvtú vl mv-vl dvtøp ràe.
- (B) Dvráciqcè (A) k̄u dvtøpshì dvgvp m̀óngz̀øng
dvcìrìò lúnk̀v̀ng s̀ómwe mvtú b̀ònbungwe
ỳv̀ngshì kvtnø kupgar roqrimwe wá lúnl̀vm
dvpvt sing̀v̀ngwe m̀óngwálmè m̄ø-ìni
m̀óngwál vsúyaq mvdòò kaciq kení í ǹìgø,
sing̀v̀ngwe m̀óngwálmè m̄ø-ìni m̀óngwál
vdòng vl wunjí ràl̀v̀ngri, vsuyaq ràl̀v̀ngri,
vsuyaq mvdòrì, vdè øpgø̀m vkánglún m̀óng
m̄ø-ìni vdè øpgø̀m vkánglún sh̀ø̀lshú mvdòrì
ǹv̀ng rà l̀ong ǹìø muqhóm shvr̄m shvrá n̄ø í
ǹìgø wá ràe.
- (C) Dvráciqcè (B) k̄ukení b̀v̀nlì wáshìwe taq
M̀óngngø̀m dvt̀v̀ng taq vlwe dvgá Wunjí
ràl̀v̀ngri, vsúyaq mvdòrìò t̀úb̀umwe lún rà
l̀ong ǹìø, sing̀v̀ngwe m̀óngwálmè m̄ø-ìni
m̀óngwál Vsuyaq mvdò kaq í ǹìgø, sing̀v̀ngwe
m̀óngwálmè m̄ø-ìni m̀óngwál vsuyaq mvdò
kení tiqdv̀t̀v̀ng M̀óngngø̀m M̀óngz̀øng
Dvcìcerì Dang Wunjí Ràl̀v̀ng kaq íǹìgø shún
ràe.

- ၁၆။ ပုဒ်မ ၁၅ အရ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသော ဝန်ကြီးသည်-
- (က) မိမိအား တာဝန်ပေးအပ်သော ကိစ္စရပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နစ်နာဆုံးရှုံးမှု ပေါ်ပေါက်ခြင်း ရှိမရှိ စိစစ် ရမည်။
  - (ခ) ပုဒ်မခွဲ(က)အရ စိစစ်သည့်အခါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နစ်နာဆုံးရှုံးမှု ပေါ်ပေါက်ကြောင်း တွေ့ရှိပါက ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ပေးနိုင်ရေး အတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်း သို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသ ဦးစီးအဖွဲ့များနှင့် လိုအပ်သလို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း၍လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။
  - (ဂ) ပုဒ်မခွဲ(ခ)အရ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ အခြားဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပံ့ပိုးမှုရရှိရန် လိုအပ်ပါက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့မှ တစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာဝန်ကြီးဌာနသို့လည်းကောင်း တင်ပြရမည်။

17. Móngwálmè mø-íni móngwál vsuyaq mvdò nø Dvráciq 16, Dvráciqcè (C) kūtaq shú:nò dāng ǹng sing ǹ Móngngòm dvt̀ng vl Wunjí r̀̀ngri, Vsuyaq mvdòrìò tub̀mwe lún rà mvtú ỳngshì kvtnø Móngngòm vsuyaq mvdò kaq shún ràè.
18. Wunjí r̀̀ng nø Dvráciq 16, Dvráciqcè (C) kūkení shú:nò dang ǹng sing ǹ Móngngòm dvt̀ng vl Wunjí r̀̀ngri, Vsuyaq r̀̀ngri, Vsúyaq mvdòríí tub̀mlvm ràwe mvtú ỳngshì kvtnø móngngòm vsuyaq mvdò kaq shún ràè.
19. Dvráciq 15 kū, b̀nli shvī vhómwe wunjí nø vdèi wáshì b̀nli taq móngzøng dvcìcèrìò lúnk̀ngri s̀ng kupgarwe wáa mv-lún kvtnø, mvtú g̀kòm dø dvtan ǹ Móngwálmè mø-íni móngwál vsuyaq mvdò kaq dvtan ràè.

၁၇။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၁၆၊ ပုဒ်မခွဲ(ဂ) အရ တင်ပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စု အဆင့်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်း များ၏ ပံ့ပိုးမှုရရှိရန် လိုအပ်ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိပါက ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

၁၈။ ဝန်ကြီးဌာနသည် ပုဒ်မ ၁၆၊ ပုဒ်မခွဲ(ဂ) အရ တင်ပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရ ဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပံ့ပိုးမှုရရှိရန် လိုအပ်ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိပါက ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

၁၉။ ပုဒ်မ ၁၅ အရ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသော ဝန်ကြီးသည် မိမိဆောင်ရွက်ရသောကိစ္စတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့် အရေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ပေးနိုင်ခြင်းမရှိပါက အကျိုး အကြောင်း ပြည့်စုံစွာဖော်ပြ၍ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

20. Móngwálmè mø-íni móngwál vsuyaq mvdò nø Dvráciq 19 dø tiqdvchá dvtana:tnò mvtú nø Móngngøm dvtng taq wáa ràwe mvtú íwe tvrà sun lúnshì kv̄t nø, wá vdū dø wáa lúnlv̄m dvpvt Móngngøm Vsuyaq Mvdò kaq dvtan ràe.
21. (A) Móngngøm vsuyaq mvdò nø Dvráciq 20 dō tiqdvchá dvtana:tnò mvtú ǹng sing ǹ, wáa vdū dō wáa lúnlv̄m dvpvt Móngngøm Wunjí sv̄ng b̀nlì shvr̄rì ràe.
- (B) Móngngøm Wunjí nø Dvráciqè (A) dō tiqdvchá b̀nlì shvr̄rìwe móngzøng dvcìrìò lúnkv̄ng sòmwe mvtú taq kupgarwe wáa lúnlv̄m dvpvt Móngngøm Vsuyaq Mvdò kàciqrvtwe taqkení í nìgø, Móngngøm dvtng vl sing̀ngwe Wunjí ràl̀ngri, Vsuyaq ràl̀ngri, Vsuyaq Mvdòrì ǹng muqhóm vrāshì ǹ í nìgø wá ràe.

၂၀။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၁၉ အရ တင်ပြသောကိစ္စမှာ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ဆောင်ရွက်ပေးရမည့်ကိစ္စ ဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိပါက လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရေးအတွက် ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

၂၁။ (က) ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၂၀ အရ တင်ပြ ချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအား တာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

(ခ) ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် ပုဒ်မခွဲ(က) အရ တာဝန် ပေးအပ်သည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့် အရေးနစ်နာဆုံးရှုံးသည့် ကိစ္စတွင် ကာကွယ်စောင့် ရှောက်မှုပေးနိုင်ရေးအတွက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ အဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ လည်းကောင်း၊ ပြည် ထောင်စုအဆင့်ရှိ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပေါင်းစပ် ညှိနှိုင်း၍ လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

7 TUT**Vgámwe Mvtúri**

22. Kagó í nìgø Dvrá yalòng taq vbáwe móngzøng dvcìcèrìò lúnkíng nèng lúnpvnrì sèng ngèngwe mvtú mà-dáshaq vgámwe wá mv-daq!
23. Kāgø í nìgø Dvrá yalòng taq vbáwe shvdøngshaq kàciqrì sèng mónglvmàng bvnli dvpvt rvtnø yuqzorým wá mv-daq!
24. Kāgø í nìgø móngzøng dvcìrì shvdaq mà-wýmwe, céshìwe, nønt mà-zømwe mvtú tiqdangdang būnglým rvt tvnū nò, mø-íni lvbøn rā dō mvtú vlwe laqyàrì wá mv-daq!

8 TUT**Mvrà Dv̄mri**

25. Kāgø í nìgø Dvráciq 22 taq vbáwe vgám mvtú sèng vléshìe, wa mvrà yíngshì nò kàciqrvtwe vholm bōò kvtnø, wegø sèng tiqnóng mvdv̄m mà-mvzvn̄we tōngd̄v̄m í nìgø, gv̄msùng tiqsèn lvp mvdv̄m ma-mvzvn̄we pòd̄v̄m í nìgø, d̄v̄m shònlònglòng í nìgø kàciqrvt ràe.

အခန်း (၇)
တားမြစ်ချက်များ

၂၂။ မည်သူမျှ ဤဥပဒေပါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့်ရပိုင်ခွင့်များကို ခိုင်လုံသော အကြောင်းပြချက် မရှိဘဲ ပိတ်ပင်တားဆီးခြင်း မပြုရ။

၂၃။ မည်သူမျှဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို နိုင်ငံရေးကိစ္စ အလို့ငှာ အလွဲသုံးစား မပြုလုပ်ရ။

၂၄။ မည်သူမျှ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအချင်းချင်း မုန်းတီးခြင်း၊ ရန်မှုခြင်း၊ စိတ်ဝမ်းကွဲခြင်း တစ်မျိုးမျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေရန် ရည်ရွယ်သော သို့မဟုတ် ပေါ်ပေါက်လာရန် အကြောင်းရှိသော အပြုအမူများကို မပြုလုပ်ရ။

အခန်း (၈)
ပြစ်ဒဏ်များ

၂၅။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၂၂ ပါတားမြစ်ချက်ကို ဖောက်ဖျက် ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို တစ်နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်တစ်သိန်းထက် မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

26. Kāgø í nìgø Dvráciq 23 taq vgámwe mvtú svng vléshìwe mvrà yvngshì nè kàciqrvt bóò kvtnø, wegø svng tiqnóng mvdvm mà-mvzvnwe tōngdvm í nìgø, gvmsùng tiqsèn lvp mvdvm mà-mvzvnwe pòdvm í nìgø, dvm shònìlònglòng í nìgø kàciqrvt ràe.
27. Kāgø í nìgø Dvráciq 24 taq vgámshì mvtú svng vléshìwe mvrà yvngshì nè kàciqrvtwe vñó:mò kvtnø, wegø svng vnínóng mvdvm mà-mvzvnwe tōngdvm í nìgø, gvmsùng vnísèn lvp mvdvm mà-mvzvnwe pòdvm í nìgø, dvm shònìlònglòng í nìgø kàciqrvt ràe.

9 TUT

Angdangdang

28. Móngngøm Wunjí nø Móngngøm Lutdō lipòng yvng í nìgø, Móngcè Lutdō mø-ìni Dvcì Lutdō lipòng yvng í nìgø, Móngdàn mø-ìni Móngbashàri ǹng sing nè mvdik ràwe Móngzøng Dvcicèri dāng dvjà vn̄ng nè angkvtkvt shún nè dvtanwe wá ràe.

၂၆။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၂၃ ပါတားမြစ်ချက်ကို ဖောက်ဖျက် ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို တစ်နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်တစ်သိန်းထက် မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

၂၇။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၂၄ ပါ တားမြစ်ချက်ကို ဖောက်ဖျက် ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို နှစ်နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်နှစ်သိန်းထက် မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

**အခန်း (၉)
အထွေထွေ**

၂၈။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင်ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော် သို့မဟုတ် အမျိုးသားလွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင်ဖြစ်စေ နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် အများပြည်သူတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အရေးကြီးသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများဆိုင်ရာအခြေအနေကို အခါအားလျော်စွာ တင်ပြရမည်။

29. Móngngøm Wunjí nø Dvráciq 9 taq vbáwe pāwān ǹng wálúnk̀ngri s̀ng shvb̀n shvlvtwe taq rà ǹnø sing̀ngwe Móngwálmè mø-íni m̀ngwál wunjí kaq bvnli vwálawe wá lúnshìe.
30. Wunjí Ràl̀ng nø Dvrákàru dø tiqdvchá poqshìwe Gomidi ǹng b̀nli mvdòrìò r̀ng b̀nlìrì svng wáa ràwe í nø zìrøk gø doqā ràe.
31. Dvrá yal̀ng taq vbáwe zìwvtrì s̀ng M̀ngcìl (Yé)í ciplá vkáng vlwe zìwvtrì, wa nø dvmvtshìe.
32. Móngwálmè mø-íni M̀ngwál Vsuyaq Mvdò nø Dvrá yal̀ng taq vbáwe m̀ngzøngcèrì dāng b̀nli tiqmvtútú wàl̀m rvt vdè vsuyaq mvdòò sing̀ngwe M̀ngzøng Dvcìcè Dāng Wunjí kaq b̀nli shvrì nø wá ràe. M̀ngzøng Dvcìcè Dāng Wunjí mv-vlwe m̀ngwálmè mø-íni m̀ngwálrì taq sing̀ngwe m̀ngwálmè mø-íni M̀ngwál Wunjíchukngí pawan zìòwe wunjí wá ràe.
33. Dvrá yal̀ng taq vbáwe zìwvt tiql̀ngl̀ng rvt dvkà k̀òwe taq Wunjí Ràl̀ng kèní vz̀ngkaq vkángziwe lún ràe.

၂၉။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် ပုဒ်မ ၉ ပါတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်ပါက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးအား တာဝန်ခွဲဝေအပ်နှင်းခြင်း ပြုနိုင်သည်။

၃၀။ ဝန်ကြီးဌာနသည် ဤဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းသော ကော်မတီ နှင့်လုပ်ငန်းအဖွဲ့များ၏ ရုံးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ပေးရ မည်ဖြစ်ပြီး ကုန်ကျစရိတ်များကိုလည်း ကျခံရမည်။

၃၁။ ဤဥပဒေပါပြစ်မှုများကို ရဲအရေးယူပိုင်ခွင့်ရှိသော ပြစ်မှု များအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။

၃၂။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် ဤဥပဒေပါ တိုင်းရင်းသားရေးရာ ကိစ္စတစ်ရပ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက် ရန် မိမိတို့အစိုးရအဖွဲ့၏ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ဝန်ကြီးအား တာဝန်ပေးအပ် ဆောင်ရွက်စေရမည်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးရေးရာဝန်ကြီးမရှိသော တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များတွင် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်က တာဝန်ပေးအပ်သည့် ဝန်ကြီးအား ဆောင်ရွက်စေရမည်။

၃၃။ ဤဥပဒေပါ ပြစ်မှုတစ်ရပ်ရပ်ဖြင့် တရားစွဲဆိုရာတွင် ဝန်ကြီးဌာန၏ ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်ကို ရယူရမည်။

34. Dvrá yalòng taq vbáwe dvdøngshaq mvtúri svng tvnùng nò bvnli wáshì lōng kē:

- (A) Wunjí ràl̀vng nò tóngdvrá, c̀vnl̀m s̀n̄rī ǹvng s̀nt̀arì svng Móngngòm Vsuyaq Mvdòò ǹnt vráweí d̀vkāng lúnshìe.
- (B) Wunjí Ràl̀vng nò mvnglip vrìngkàru, mvnglip, lvp dvtúkà ǹvng wàl̀m b̀vnlitóngri d̀vkāng lúnshìe.
- (C) Móngwálmè m̀-íni móngwál wunjí ràl̀vng nò sing̀vngwe Móngwálmè m̀-íni móngwál vsuyaq mvdòò ǹnt vràl̀ngí mvnglip vrìngkàru, mvnglip, lvpdvtú kàciq ǹvng wàl̀m b̀vnlitóngri d̀vkāng lúnshìe.
- (D) Wunjí Ràl̀vng nò mvnglip vrìngkàru, mvnglip, lvpdvtúkà ǹvng wàl̀m b̀vnlitóngri d̀vkang lúnshìe.

Móngngòm Dàni Myanmar Móngdàn puqhāng mvp̀vng dvrákàru kū ngà wurmal shvmālshònge.

Thein Sein
Móngdàn Dàni
Móngngòm Dàni Myanmar Móngdàn

၃၄။ ဤဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင်-

- (က) ဝန်ကြီးဌာနသည် နည်းဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းနှင့် စည်းကမ်းများကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။
- (ခ) ဝန်ကြီးဌာနသည် အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။
- (ဂ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့်လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။
- (ဃ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာနသည် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ကျွန်ုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးသည်။

(ပုံ) သိန်းစိန်
 နိုင်ငံတော်သမ္မတ
 ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်

တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဦးစီးဌာနနှင့်
တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုအသင်းအဖွဲ့(ရဝမ်)တို့မှပူးပေါင်းဘာသာပြန်၍
တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးများကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ဝေသည်။